

ARAŞTIRMA MAKALESİ RESEARCH ARTICLE

Yazışma adresi
Correspondence address

Damla SEÇKİN
Akdeniz Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye

damlaates@akdeniz.edu.tr

Bu makalede yapılacak atıf
Cite this article as

Bayraktar DD., Seçkin D.
Bariatrik Cerrahi Alanında Son
10 Yılda Yayınlanmış Hemşirelik Araştır-
malarının Bibliyometrik Analizi: Tanımlayıcı
Bir Çalışma

Akd Hemşirelik D 2025; 4(1): 10-19

Defne DİZLEK BAYRAKTAR
Akdeniz Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye

Damla SEÇKİN
Akdeniz Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye

Geliş tarihi / Received : 26 Ocak 2025

Kabul Tarihi / Accepted : 25 Şubat 2025

Bariatrik Cerrahi Alanında Son 10 Yılda Yayınlanmış Hemşirelik Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi: Tanımlayıcı Bir Çalışma

Bibliometric Analysis of Nursing Research Published in the Last 10 Years in the Field of Bariatric Surgery: A Descriptive Study

ÖZ

Amaç

Bu çalışma, bariatrik cerrahi alanında hemşirelik araştırmalarına ilişkin bibliyometrik analiz ile kavramsal gelişimi ortaya koymayı, içerik ve araştırma eğilimlerini belirlemeyi amaçlamıştır.

Yöntem

Çalışmada tanımlayıcı bibliyometrik araştırma tasarımı kullanılmıştır. Çalışmanın taraması, Web of Science veri tabanında, 2015-2024 yıl sınırlaması yapılarak gerçekleştirilmiştir. Taramada “bariatrik cerrahi” ve “hemşire” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Analiz için VOSviewer programı kullanılmış ve gri literatür, kitaplar ve kitap bölümleri çalışmaya dahil edilmemiştir. Çalışmanın analizinde; yayın ve atıf yılları, yayınların dergilere, araştırma alanlarına ve ülkelere göre dağılımı, ortak yazar ilişkileri (co-authorship), ortak atıflar (co-citation) ve anahtar kelimelerin birlikte oluşum (co-occurrence keywords) analizi kullanılmıştır. Çalışmada STROBE raporlama kontrol listesine uyulmuştur.

Bulgular

Çalışmaya toplam 112 makale dahil edilmiştir. En çok yayınlanan ve atıf alan derginin Obesity Surgery olduğu ve bu alanda en çok makale yayınlanan ülkenin Amerika Birleşik Devletleri olduğu görülmüştür. Analiz sonuçları, en sık kullanılan anahtar kelimelerin “bariatrik cerrahi”, “obezite”, “hemşire”, “hemşirelik” ve “perioperatif bakım” olduğunu göstermiştir. Analiz sonucunda konu ile ilgili araştırmaların en çok yayınlandığı yıl 2020 olurken, en yüksek atıf sayısına sahip yılın ise 2024 yılı olduğu görülmüştür. Bu alanda yapılan çalışma hedeflerinin genellikle “Sağlığın iyileştirilmesi ve İyi Oluş” yönünde olduğu, çalışılan konuların ise bariatrik cerrahi, postopertatif süreçler ve hemşirelik ile ilgili kavramlardan oluştuğu görülmüştür.

Sonuç

Bariatrik cerrahi alanında hemşirelik araştırmalarını değerlendiren bu çalışma sonuçlarından yola çıkarak; bariatrik cerrahide daha az çalışılan hasta eğitimi, preoperatif ve intraoperatif süreçlere ilişkin yeni hemşirelik araştırmalarının planlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler

Bariatrik cerrahi, bibliyometrik analiz, hemşire, hemşirelik, obezite

ABSTRACT

Aim

This study aimed to conduct bibliometric analysis of nursing research in bariatric surgery, revealing conceptual developments and research trends.

Method

A descriptive bibliometric research design was applied. The screening of the study was carried out in the Web of Science database with a year limitation of 2015-2024. The keywords "bariatric surgery" and "nurse" were used in the search. The analysis was performed using the VOSviewer program. Gray literature, books, and book chapters were excluded. Variables analyzed included publication and citation years, journal distribution, research areas, countries, co-authorship, co-citation, and co-occurrence keywords patterns. The STROBE reporting checklist was followed in the study.

Results

A total of 112 articles were analyzed. It was observed that the most published and cited journal was Obesity Surgery and the country with the highest number of articles published in this field was the United States of America. Frequently used keywords included "bariatric surgery", "obesity", "nurse", "nursing", and "perioperative care". Publication activity peaked in 2020, while citations were highest in 2024. The research predominantly addressed "Improving Health and Well-being", focusing on bariatric surgery, post-operative processes, and nursing concepts.

Conclusion

Based on the results of this study evaluating nursing research in the field of bariatric surgery, it is recommended to plan new nursing studies focusing on less-explored areas, such as patient education and the preoperative and intraoperative processes in bariatric surgery.

Keywords

Bariatric surgery, bibliometric analysis, nurse, nursing, obesity

Alanla İlgili Bilinenler

- Literatürde, bariatrik cerrahinin obezite tedavisinde en etkili yöntemlerden biri olduğu ve günümüzde bu yöntemin giderek daha fazla tercih edildiği bilinmektedir.
- Bariatrik cerrahi sayısındaki artışla birlikte, bu alanda yapılan bilimsel araştırmaların da arttığı ve hemşirelik alanındaki çalışmalarının da buna paralel bir şekilde yükseldiği görülmektedir.

Makalenin Alana Katkısı

- Bu çalışmanın, bariatrik cerrahi alanında yayınlanan hemşirelik araştırmalarının bibliyometrik özelliklerini analiz ederek, bu alanındaki mevcut durumu ve çalışma eğilimlerini yansıttığı düşünülmektedir.
- Bu çalışmanın, bariatrik cerrahi alanındaki hemşirelik araştırmaları üzerine literatürdeki boşlukları belirleyerek, gelecekteki araştırma fikirlerinin geliştirilmesinde araştırmacılara ve sağlık profesyonellerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

GİRİŞ

Obezite, son yıllarda küresel ölçekte önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Dünya genelindeki obezite oranlarındaki hızlı artış, gelecekteki sağlık riskleri açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır (1). Bu bağlamda bariatrik cerrahi, son yıllarda obezite tedavisinde en başarılı yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir (2, 3). Mevcut bilimsel veriler, bariatrik cerrahinin diğer tedavi yöntemlerine kıyasla daha fazla kilo kaybı sağladığını ve obeziteye bağlı komplikasyonların azaltılmasında önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır (4, 5). Bariatrik cerrahi, yalnızca hastaların yaşam kalitesini artırmakla kalmamakta, aynı zamanda uzun dönem sağlık sonuçlarına da olumlu katkılar sağlamaktadır (6, 7). Uzun süreli kilo kaybı ve sürdürülebilir iyileşme için güçlü bir seçenek sunan bu yöntemde, multidisipliner bir yaklaşımın gerekliliği oldukça ön plandadır. Bu multidisipliner ekipte hemşireler kritik bir rol üstlenmekte ve hastaların tedavi sürecindeki bakım kalitesini doğrudan etkilemektedir (8, 9). Bariatrik cerrahide uygulanan hemşirelik bakımı, hastaların iyileşme sürecindeki kritik öneme sahipken; hemşirelerin, bireylerin fiziksel ve psikolojik gereksinimlerini karşılayacak uzmanlık ve bilgi birikimleri nedeniyle de sağlık hizmetlerinin ayrılmaz bir unsuru olarak değerlendirilmektedir (10, 11). Bu alandaki araştırmalarda, hemşirelik müdahalelerinin komplikasyonların önlenmesi ve hastaların yaşam kalitesinin artırılmasında merkezi bir rol oynadığını ortaya koymuştur (12, 13). Ayrıca, hemşirelerin hastalara sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazandırması ve yaşam tarzı değişikliklerine rehberlik etmesi, sadece

sürdürülebilir kilo kaybı açısından değil, genel sağlık çıktılarının iyileştirilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır (14). Bu bağlamda, bariatrik cerrahi sonrası uygulanan hemşirelik bakımı, bütüncül tedavi yaklaşımlarının temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir (11).

Son yıllarda obezite tedavisinde bariatrik cerrahinin uygulanmasındaki artış, bu alanda gerçekleştirilen bilimsel araştırmaların sayısında da belirgin bir artışa neden olmuştur (15, 16). Özellikle obezite tedavisinde bariatrik cerrahi eğilimlerinin 2006 yılından 2009 yılına kadar kademeli olarak attığı, daha sonra bu artışın 2015'e kadar durağanlaştığı belirtilmiştir. Bu nedenle, bariatrik cerrahi eğilimlerini değerlendiren çalışmaların yapılması önemlidir (15). Bariatrik cerrahinin son yıllarda daha da popüler bir tedavi yöntemi olmasıyla birlikte, hemşirelik uygulamalarının bariatrik cerrahi süreçlerine entegrasyonu, cerrahi müdahalelerin başarısını artırmada kritik bir role sahip hale gelmiştir (17). Dolayısıyla, hemşirelik alanındaki araştırmaların genişletilmesi, bariatrik cerrahiden elde edilen sonuçların iyileştirilmesi açısından stratejik bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Aynı zamanda bariatrik cerrahi geçiren bireylerin sayısındaki artış, teknolojik yeniliklerin hızlanması ve farklı araştırma yöntemlerinin gelişimi, bu alandaki çalışmaların yoğunlaşmasına katkıda bulunmuştur (18). Ancak bu araştırma yoğunluğu, literatürdeki güncel eğilimleri ve araştırma boşluklarını kapsamlı bir şekilde değerlendirme sürecini araştırmacılar için daha karmaşık hale getirebilmektedir (19). Bu noktada bibliyometrik analizler, bariatrik cerrahi alanındaki çalışmaların sistematik bir şekilde incelenmesine olanak sağlayarak literatürdeki eksiklikleri belirleme ve yeni araştırma fırsatlarını ortaya çıkarma açısından önemli bir araç sunmaktadır (16, 20-22). Bu tür çalışmalar, gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalara stratejik bir rehberlik sağlarken, aynı zamanda ilgili paydaşlar için yol gösterici bir kaynak niteliği taşımaktadır. Bariatrik cerrahi alanında gerçekleştirilen hemşirelik araştırmalarının hangi odak noktalarına yoğunlaştığını belirlemek, hem mevcut uygulamaların iyileştirilmesinde hem de gelecekteki araştırmalara yön vermede önemli bir rol üstlenmektedir. Bu bilgi birikiminin, araştırmacılar, sağlık profesyonelleri ve kurumlar için yönlendirici olduğu gibi bariatrik cerrahiye temel alan hemşirelik uygulamalarının geliştirilmesine de anlamlı katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle bu araştırma, bariatrik cerrahi alanında 2015-2024 yılları arasındaki hemşirelik araştırmaları üzerine bibliyometrik analiz ile konu kümelerini tanımlamayı, kavramsal gelişimi ortaya koymayı ve içerik ve eğilimleri belirlemeyi amaçlamıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada tanımlayıcı bibliyometrik araştırma tasarımı kullanılmıştır.

Araştırma Soruları

- Bariatrik cerrahi alanında hemşirelik araştırmalarının yıllık yayın oranı nedir?
- Bariatrik cerrahi alanında hemşirelik konusunda en üretken yazarlar, ülkeler, kurumlar ve dergiler hangileridir?
- Bariatrik cerrahi alanında hemşirelik ile ilgili atıf analizinin sonuçları nelerdir?
- Bariatrik cerrahi alanında hemşirelik ile ilgili en yaygın kelimeler ve anahtar kelimeler nelerdir?

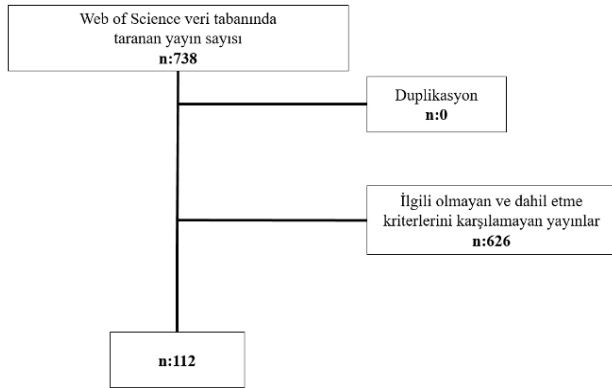
Verilerin Toplanması

Araştırma verileri Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilmiştir. Bu platform, bibliyometrik çalışmalar için en sık kullanılan veri tabanlarından biri olup, Science Citation Index (SCI), Social Science Citation Index (SSCI), Science Citation Index-Expanded (SCIE) ve Art and Humanities Citation Index (A&HCI) tarafından indekslenen dergileri kapsamaktadır. Veriler Ocak 2025 tarihinde WoS veri tabanında 2015-2024 yılları arasında "bariatrik cerrahi" ve "hemşire" anahtar kelimeleri kullanılarak elde edilmiştir. Taramada bu kelimelerin türevleri de dâhil edilmiş ve taranan kelimeler Tablo 1'de verilmiştir. Araştırmanın dâhil edilme kriterleri: (1) araştırma ve derleme makaleleri, (2) İngilizce yayınlanan çalışmalar, (3) 2015-2024 yılları arasında yayınlanan çalışmalardır. Hariç tutma kriterleri: (1) erken erişim makaleleri, editoryal makaleler, gri literatür, kitaplar ve kitap bölümleri (2) duplikasyonlar ya da tekrar eden çalışmalardır. Veriler dergi, yazar, atıf, ülke, kurum, anahtar kelime ve özet bilgilerini içermektedir. Araştırmacılar (iki ayrı yazar) araştırmada belirlenen dâhil edilme ve hariç tutma kriterlerini esas alarak birbirlerinden bağımsız bir şekilde tarama sonuçlarını değerlendirmiş ve son karar için bir araya gelerek araştırmaya dâhil edilecek araştırmalara karar verilmiştir. Araştırmada WoS veri tabanında yapılan tarama sonuçlarına göre 2015-2024 yılları arasında bariatrik cerrahi alanında hemşirelik araştırmaları ile ilgili yayınlanan toplam 738 yayına ulaşılmıştır. Araştırmaların başlıkları, yazarları ve özetleri ayrıntılı olarak incelenmiş ve sonrasında hemşirelikle ilgili olan (araştırmacılar arasında hemşirenin olması ya da çalışmanın hemşireler üzerinde yapılmış olması) 112 yayın araştırmaya dâhil edilmiştir. Dâhil edilen yayınların akış şeması Şekil 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Tarama terimleri

	Anahtar Kelimeler
Hemşirelik ile ilgili kelimeler	TS=("nurs*")
Bariatrik cerrahi ile ilgili kelimeler	TS=("bariatric surgery") OR TS=("sleeve gastrectomy") OR TS=("gastric bypass") OR TS=("metabolic surgery") OR TS=("biliopancreatic diversion") OR TS=("duodenal switch") OR TS=("gastric band") OR TS=("intra gastric balloon")
Doküman Tipi	Orijinal Makale ve Derleme
Dil	İngilizce

TS: Konu

Şekil 1. Araştırmaya dâhil edilen yayınların akış şeması

Verilerin Analizi

Araştırmada bibliyometrik analiz için bilimsel haritalama aracı "VOSviewer" kullanılmıştır. Bu araç ağ ve küme analizinde daha iyi görselleştirme sağlamıştır. Analizde dergiler, ülkeler, kurumlar, atıf yapılan yayınlar, yazarlar, anahtar kelimelerin ortak oluşum ağı analizi (co-occurrence network), özetlerin kelime analizi ve dergilerin ortak atıf analizi (co-citation analysis) yapılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma verilerinde bariatrik cerrahi alanında yayınlanmış hemşirelik çalışmaları kullanıldığı için etik kurul onayı gerekli değildir. Bibliyometrik analiz araştırmalarında bilgilendirilmiş onam prosedürü uygulanmamaktadır. Ayrıca araştırma, Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

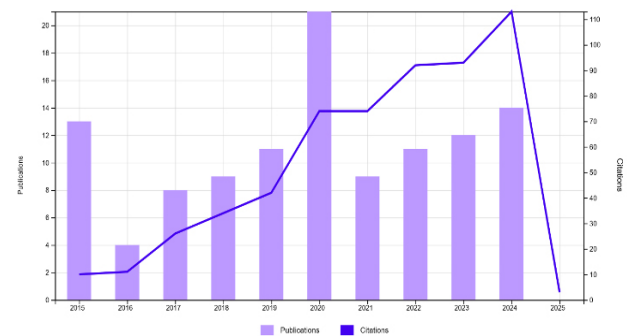
Bu çalışmaya yalnızca WoS Core Collection veri tabanında yer alan, İngilizce dilinde yayınlanmış araştır-

ma ve derleme makalelerinin dâhil edilmiş olması bu araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Yıllara Göre Yayın Sayıları ve Atıf Analizi

Bariatrik cerrahi alanında, hemşirelik araştırmaları ile ilgili yıllara göre yayın sayıları ve atıf eğilimleri Şekil 2'de verilmiştir. Buna göre en yüksek yayın sayısı 21 makale ile 2020 yılında olurken, en yüksek atıf sayısına sahip yıl 2024'tür (113 atıf). Araştırmada 2015-2024 yılları arasında yapılan 112 yayında toplam 523 kaynağa atıf yapıldığı görülmüştür. Araştırmada yer alan yayınlara toplam 576 kez atıf yapılmıştır. Ortalama atıf sayısı 5.14'tür. Yıllık ortalama atıf sayısı ise 52.36'dır. Atıf sayıları incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen yayınların 35'ine ise henüz atıf yapılmadığı görülmüştür. "Guided imagery relaxation therapy on preoperative anxiety: a randomized clinical trial" başlıklı yayın 27 atıf ile en fazla atıf alan yayın olmuştur. Atıf sayısına göre ilk beş makale Tablo 2'de verilmiştir. Son 10 yılda en çok atıf alan üç dergi ise sırasıyla 140 atıf ile "Obesity Surgery", 58 atıf ile "Journal of the American Association of Nurse Practitioners" ve 44 atıf ile "Association of periOperative Registered Nurses (AORN) Journal" olmuştur.

Şekil 2. Yıllara göre yayın sayıları ve atıf eğilimleri

Tablo 2. Atıf sayısına göre ilk beş makale

Başlık	Yazarlar	Dergi	Yayınlanma Yılı	Toplam Atıf
Guided imagery relaxation therapy on preoperative anxiety: a randomized clinical trial	Felix MMDS, Ferreira MBG, Oliveira LF, Barichello E, Pires PDS, Barbosa MH.	Rev Lat Am Enfermagem	2018	27
Improving access to bariatric surgery for rural and remote patients: Experiences from a state-wide bariatric telehealth service in Australia,	Maurice, Andrew Phillip, Punnasseril, Jaisil Eldo Joseph, King, Sarah Emily, Dodd, Benjamin Rees,	Obesity Surgery	2020	24
Effects of an eight-week supervised, structured lifestyle modification programme on anthropometric, metabolic and cardiovascular risk factors in severely obese adults	Crowe, C., Gibson, I., Cunningham, K. et al.	BMC Endocrine Disorders	2015	24
Contrasting Views of the Post-bariatric Surgery Experience between Patients and their Practitioners: a Qualitative Study	Jumbe, S. & Meyrick, J.	Obesity Surgery	2018	22
Elective surgery to save my life: rethinking the "choice" in bariatric surgery	Trainer S. & Benjamin T.	Jorunal of Advanced Nursing	2017	22

Dergilerin Yayın Analizi

Bariatrik cerrahi alanındaki 112 hemşirelik çalışmaları 64 dergide yayınlanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, en çok bariatrik cerrahi alanında hemşirelik çalışmaları yayınlayan üç dergi "Obesity Surgery", "AORN Journal" ve "Bariatric Surgical Practice And Patient Care" olmuştur. Obesity Surgery dergisi toplam 19 yayınlı, yayınların %16.9'una sahiptir. Ayrıca WoS'ta analiz sonuçlarının kategorizasyon kısmında "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" alt başlığı yer almaktadır. Araştırma sonuçları bu başlığa göre sınıflandırılabilir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri başlığına göre çalışmamızda yayınların %97.3'ünün "Sağlığın İyileştirilmesi ve İyi Oluş" ve %2.6'sının "Cinsiyet Eşitliği" kategorisinde yer aldığı görülmektedir.

Ülke ve Kurumların Yayın Analizi

Konuyla ilgili en çok yayın yapan ülke 44 makale ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) olmuştur. Bu sıralamayı 13 yayın ile Türkiye, 8 yayın ile İngiltere

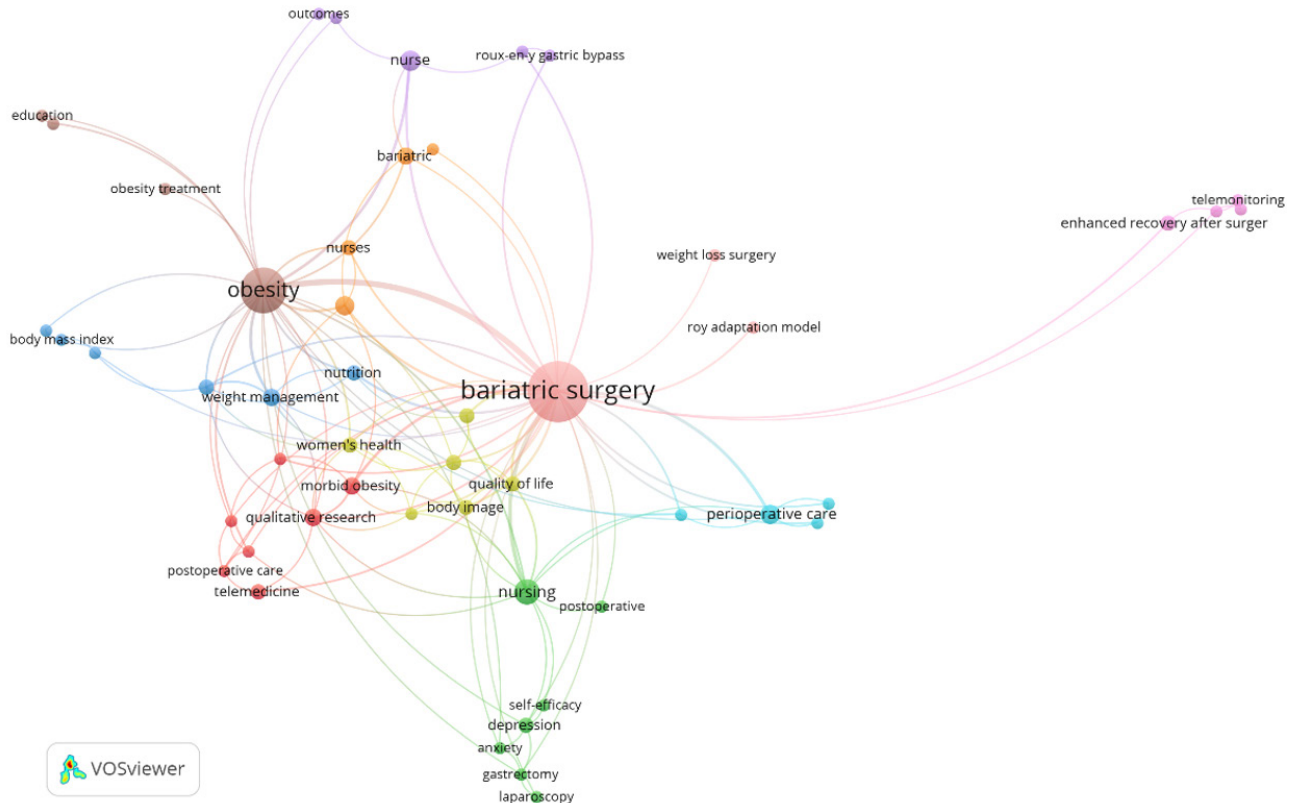
takip etmektedir. En çok ilgili yayın yapan kurumlar ise dörder yayın ile "Cumhuriyet Üniversitesi", "Hospital Torrecardenas", "Universidad Autonoma De Chile" ve "Universidad De Almeria" olmuştur.

Anahtar Kelime ve Özet Analizi

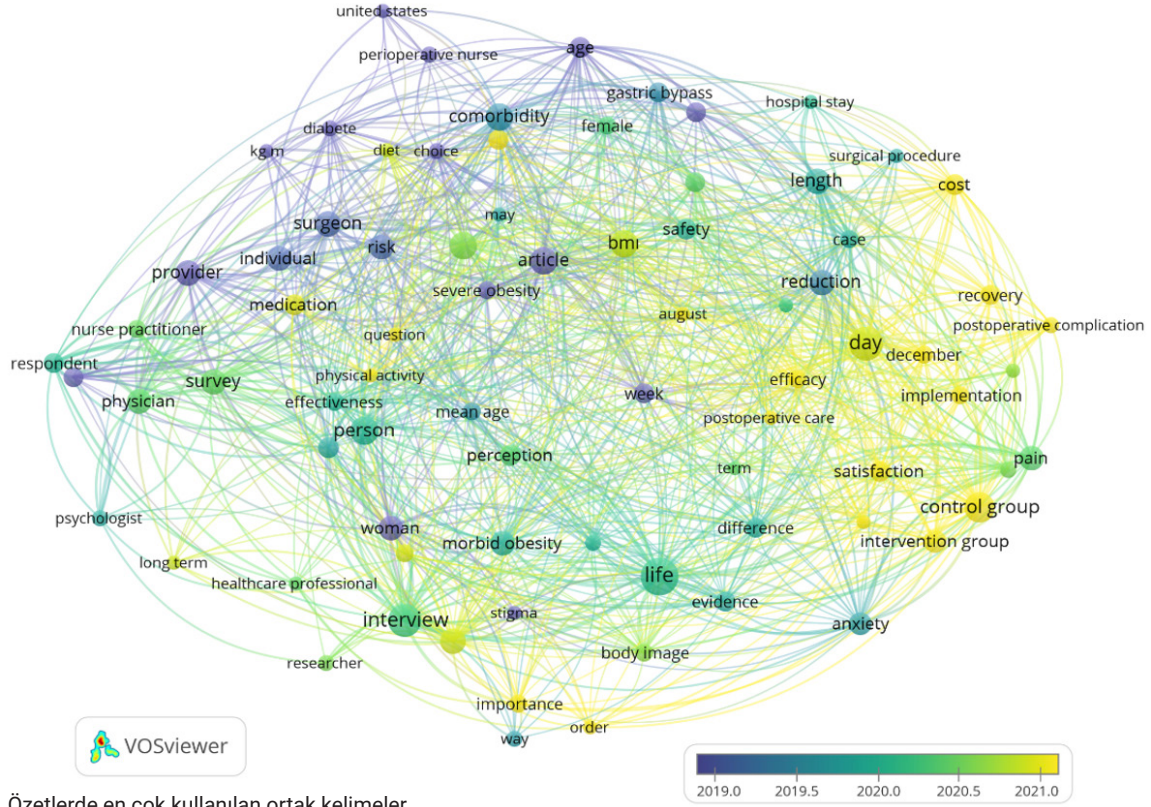
Araştırmaya dahil edilen makaleler için anahtar kelimelerin birlikte oluşum analizi (co-occurrence network-keywords) yapılmıştır (Şekil 3). Birlikte oluşum gösteren ilk beş anahtar kelime "bariatric surgery" (n:60), "obesity" (n:32), "nursing" (n:9), "nurse" (n:6) ve "perioperative care" (n:5) şeklindedir (Tablo 3). Çalışmaların kavramsal yapısını ortaya çıkarmak için yayınların özetlerinde en çok kullanılan ortak kelimeler (co-word) analiz edilmiştir. Özetlerdeki beş kelimenin birlikte kullanımının analizi sonucunda 79 kelime bulunmuştur. Şekil 4'te gösterildiği gibi kelimeler dört kümeye ayrılmıştır. Kümeler çoğunlukla bariatrik cerrahi, postopertatif süreçler ve hemşirelik ile ilgili kavramlardan oluşmaktadır.

Tablo 3. Birlikte oluşum gösteren ilk 5 anahtar kelime

Anahtar Kelime	Oluşum Gösterme Sayısı (Occurrences)	Toplam Bağlantı Sayısı (Total link strength)
Bariatric surgery	60	95
Obesity	32	60
Nursing	9	21
Nurse	6	10
Perioperative care	5	11

Şekil 3. Birlikte oluşum gösteren anahtar kelimeler

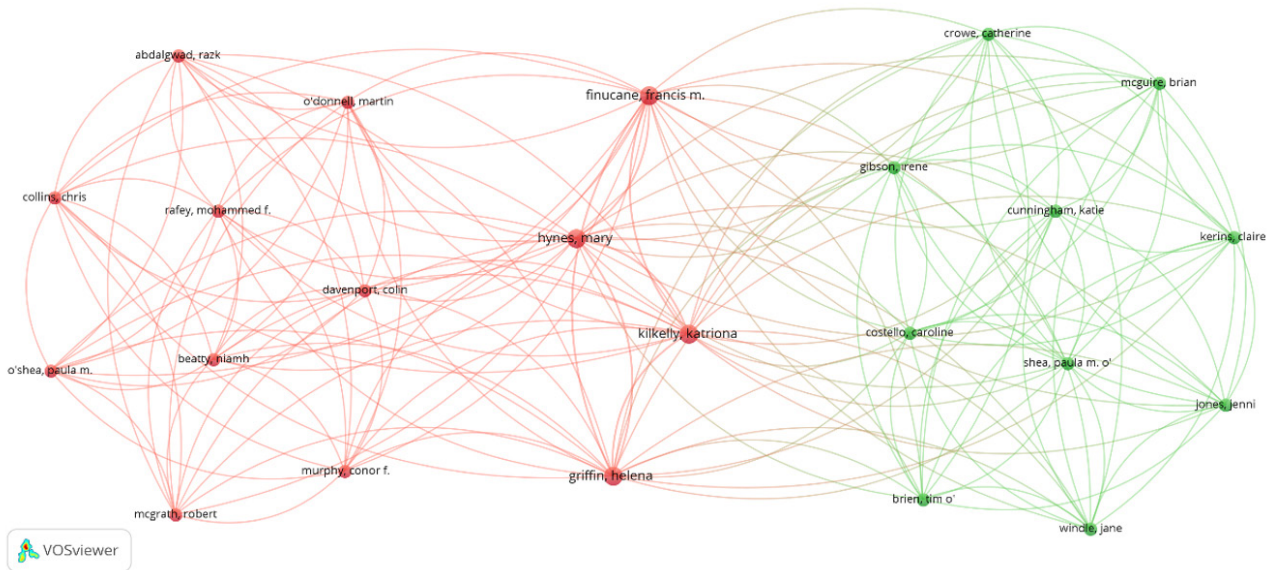

Şekil 4. Özetlerde en çok kullanılan ortak kelimeler

Yazar Performans ve Ortak Yazar Analizi

VOSviewer'da konu hakkında en çok yayın yapan yazarlar incelendiğinde, dörder yayın ile "Manuel Ferrer-Marquez" ve "Jose Granero-Molina" olmuştur. En çok atıf (34) alan yazarlar ise sırasıyla "Francis M. Finucane", "Helana Griffin", "Mary Hynes" ve "Katriona Kilkelly" olmuştur. Ortak yazar analizi (co-authorship), iki veya daha fazla yazarın katkısını göstermiştir, Analiz; yazarlar, kurumlar ve ülkeler arasındaki

iş birliğini yansıtmaktadır. Bu makalenin ortak yazar ağı, her biri en az bir makale yayınlamış 23 yazardan oluşmaktadır. Yazarlar toplam iki ortak küme oluşturmuştur. Kümelerin en yüksek toplam bağlantı gücü 169'dur. Analizin ağ görselleştirmesi Şekil 5'te verilmiştir. Araştırmacıların farklı ülkelerle iş birliğini belirlemek için ülkelerin iş birliği ağı analizi yapılmıştır. En fazla iş birliğine sahip ülkenin İspanya olduğu görülmüştür.

Şekil 5. Ortak yazar ağı

Ortak atıf analizi (co-citation), en çok atıf alan dergiler arasındaki ilişki ağını belirlemek için kullanılmaktadır ve iki yayının birlikte atıf alma sıklığını göstermektedir. Çalışmada, 112 makalenin referansına

TARTIŞMA

Çalışmamızda, bariatrik cerrahi alanında 2015-2024 yılları arasında yayımlanmış 112 hemşirelik araştırmasının WoS veri tabanı ve VOSviewer programı kullanılarak bibliyometrik analizi yapılmıştır. Bibliyometrik analizde yıllara göre yayın ve atıf analizi, dergilerin yayın analizi, ülke ve kurumların yayın analizi, anahtar kelime ve özet analizi, yazar performans analizi ve dergilerin ortak atıf analizi ele alınmıştır. Çalışma sonuçlarının alandaki boşluklara ilişkin önemli veriler sunacağı ve sağlık profesyonelleri ve araştırmacılar için bariatrik cerrahi alanında yapılmış çalışmalarla ilgili bilgi edinmelerine ve yeni çalışmalara bu bağlamda katkısı olacağı düşünülmektedir. Obezite prevalansı yıllar ilerledikçe artmakta (23), dolayısıyla da bariatrik cerrahi geçiren bireylerin sayısında artış olmaktadır (15). Bu nedenle bariatrik cerrahi alanında yapılan hemşirelik araştırmalarının da artması beklenmektedir.

COVID-19 pandemisi nedeniyle bariatrik cerrahi gibi elektif ameliyatların durdurulmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir (18, 24). Ayrıca hemşirelerin pandemide daha çok bu alanda görev almalarının da bariatrik cerrahi ile ilgili araştırma sayılarında düşüşe sebep olabileceği düşünülmektedir (25).

Çalışmamızda ortak yazar ağı, her biri en az bir makale yayınlamış 23 yazardan ve toplam iki ortak kümeden oluşmaktadır. Araştırmacılar arasındaki iş birliğinin güçlü olması, bilgi, paylaşımını teşvik ederek yeni bilgiler üretilmesine katkı sağlayarak araştırmaların verimliliğini önemli ölçüde arttırmaktadır (26). Çalışmamızda da yazarların ortaklıklarının nispeten az olduğu, analiz sonuçları yazarların hem ortaklıkların hem de alandaki çalışma sayılarının artması gerektiği şeklinde yorumlanabilir. Yazar performans analizinde ise, “Manuel Ferrer-Marquez” ve “Jose Granero-Molina” konu hakkında en çok yayın yapan yazarlar olduğu, en çok atıf alan yazarların da “Francis M. Finucane”, “Helana Griffin”, “Mary Hynes” ve “Katriona Kilkelly” olduğu görülmüştür. Bu bağlamda bu yazarlar ve yayınları bariatrik cerrahide hemşirelik araştırmalarındaki gelişmelerin takibi için

araştırmacıların mutlaka gözden geçirmesi gereken yazarlar arasındadır.

Çalışmamızda ülke ve kurumların yayın analizine göre, ABD'nin bariatric cerrahi alanında hemşirelik araştırmalarında en çok yayın çıkaran ülke olduğu bulunmuştur. Bunun sebebinin dünya genelinde obezite prevalansının en yüksek ülke olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir (23). Türkiye de konu ile ilgili en çok yayın yapan ülkeler arasında ikinci sırada yer almaktadır. Alanda en üretken ülkeler arasında yer almasının sebebi, Türkiye'nin Avrupa'da obezite oranı en yüksek ülke olmasıdır (27). Bu alanda en çok yayın yapan kurumlarından birinin ülkemizde (Cumhuriyet Üniversitesi) olmasının sebebinin de Türkiye'deki obezite prevalansı olduğu düşünülmektedir. Diğer en çok yayın yapan kurumlar İspanya ve Şili'de yer almaktadır. Sağlık araştırmalarında, kanıta dayalı sonuçların elde edilmesi için çok merkezli ve uluslararası düzeyde yürütülen çalışmalar kritik bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, ülkeler ve kurumlar arasında güçlü bir iş birliği kurulmasının önemli olduğu belirtilmiştir (28).

Çalışmamızdaki dergilerin yayın analizi "Obesity Surgery", "AORN Journal" ve "Bariatric Surgical Practice And Patient Care" dergilerinin bariatric cerrahide hemşirelik araştırmaları alanında en çok araştırma yayımlayan dergiler olduğunu göstermiştir. Ayrıca analizde, son 10 yılda "Obesity Surgery" dergisinin en çok atıf alan dergi olduğu bulunmuştur. Dergilerin ortak atıf analizine bakıldığında ise 112 makalenin referansına dayalı olarak ortak atıf ağı 6 kümeden ve birbiriyle ilişkili 116 ortaklıktan oluştuğu bulunmuştur. En büyük ortak atıf ağına sahip dergi yine "Obesity Surgery" olurken, bunu "Surgery for Obesity and Related Diseases" izlediği görülmüştür. Araştırmacılara bu doğrultuda dergi seçimlerinde bu dergilere öncelik verebilecekleri önerilebilir. Ayrıca dergilerdeki yayınların neredeyse tamamına yakınının "Sağlığın iyileştirilmesi ve İyi Oluş" konularını ele aldığı görülmüştür. Konunun 12. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında yer alması alandaki ihtiyacı gözler önüne sermekte ve önemini belirtmektedir (29). Özellikle de bariatric cerrahide hemşirelerin fizyolojik, psikolojik ve sosyal olarak bakım vermeleri ve bireylerin iyileşmelerinde önemli rol oynamalarıyla bireylerin sağlığının iyileşmesinde önemli katkıları olduğu görülmektedir (30, 31). Bu bağlamda araştırmacılara hemşirelerin bakım verici rolünün dışında, yönetici ve eğitici gibi diğer rollerinin de ele alındığı alanlarda araştırmalar yapmaları önerilebilir.

Çalışmamızda 112 yayında kullanılan anahtar kelimelerin birlikte oluşum analizi (co-occurrence keywords) sonucunda "bariatric surgery", "obesity", "nursing", "nurse" ve "perioperative care" anahtar kelimelerinin birlikte oluşum gösterdiği görülmüştür.

Ayrıca yayınların özetlerindeki beş kelimenin birlikte kullanımının analizi sonucunda 79 kelimeden oluşan dört küme oluştuğu görülmüştür. Bu kümelerin çoğunlukla bariatric cerrahi, postopertatif süreçler ve hemşirelik ile ilgili kavramlardan oluştuğu görülmüştür. Bibliyometrik analizlerde yapılan küme analizlerinin, literatürün temelini ve araştırma temalarını gösterdiği belirtilmiştir (32). Küme analizi sonucunda, bariatric hasta eğitimi ve preoperatif süreçlerle ilgili konularda daha az çalışıldığı belirlenmiştir. Bu nedenle, bu alanlarda yeni çalışmaların planlanması ve bu süreçlerin de tanımlanması önerilir.

SONUÇ

Sonuç olarak, son 10 yılda bariatric cerrahi alanında hemşirelik araştırmaları üzerine yapılan bu bibliyometrik analiz çalışması sonucunda, WoS veritabanında 112 makale analiz edilmiş ve araştırmacılar için yararlı olduğu düşünülen veriler ortaya konulmuştur. Bu çalışma, bariatric cerrahi alanındaki araştırmaların durumunu, bu alanda en çok yayın yapan ülkeleri, dergileri, yazarları, kurumları ve artan eğilimleri göstermiştir. Çalışmaların özetleri incelendiğinde, çalışmaların konu kümelerinde en sık kullanılan kelimelerin çoğunlukla bariatric cerrahi, postopertatif süreçler ve hemşirelik ile ilgili kavramlara daha fazla odaklandığı görülmektedir. Bu doğrultuda, bariatric cerrahi alanında yürütülecek çalışmaların daha az çalışılmış konulara odaklanmasının ve başka yazar ve ülkelerle işbirliğinin artırılmasının bu alanındaki uluslararası literatürün derinleştirilmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, gelecekteki çalışmaların daha az çalışılan hasta eğitimi, preoperatif ve intraopertatif süreçler gibi konuların incelenmesi üzerine planlanması önerilir, böylelikle bu alandaki boşluğun doldurulacağı ve hemşirelik bakım süreçlerinin geliştirilmesinde ve hemşirelik bilgi birikiminin artırılmasında literatüre önemli katkıda bulunacağı beklenmektedir.

Etik kurul onayı

Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

Yazar katkıları

Çalışma Fikri (Konsepti): DDB; Çalışma Tasarımı: DDB, DS; Veri Toplama: DDB, DS; Literatür Tarama: DDB, DS; Verilerin Analizi ve Yorumlanması: DDB, DS; Makalenin Hazırlanması: DDB; Eleştirel İnceleme: DS.

Çıkar çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal kaynak

Bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKÇA

1. WHO. Obesity and overweight 2024 [Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>.]
2. Wolfe BM, Kvach E, Eckel RH. Treatment of Obesity: Weight Loss and Bariatric Surgery. *Circ Res*. 2016;118(11):1844-55.
3. Kelly O, Salaja B, O'Byrne A, Heneghan H. Surgical treatment of Obesity. *Musculoskeletal Disease and Obesity: Multi-disciplinary Interventions*: Springer; 2024. p. 19-28.
4. Cosentino C, Marchetti C, Monami M, Mannucci E, Cresci B. Efficacy and effects of bariatric surgery in the treatment of obesity: Network meta-analysis of randomized controlled trials. *Nutrition, Metabolism and Cardiovascular Diseases*. 2021;31(10):2815-24.
5. Van Veldhuisen SL, Gorter TM, van Woerden G, de Boer RA, Rienstra M, Hazebroek EJ, et al. Bariatric surgery and cardiovascular disease: a systematic review and meta-analysis. *European Heart Journal*. 2022;43(20):1955-69.
6. Major P, Stefura T, Dziurawicz B, Radwan J, Wysocki M, Małczak P, et al. Quality of Life 10 Years After Bariatric Surgery. *Obes Surg*. 2020;30(10):3675-84.
7. Małczak P, Mizera M, Lee Y, Pisarska-Adamczyk M, Wysocki M, Bała MM, et al. Quality of Life After Bariatric Surgery-a Systematic Review with Bayesian Network Meta-analysis. *Obes Surg*. 2021;31(12):5213-23.
8. Tat C, Barajas-Gamboa JS, Lee-St. John T, Diaz Del Gobbo G, Klingler M, AlNuaimi A, et al. Impact of Patient Follow-Up with a Multi-disciplinary Team After Bariatric Surgery in a Middle Eastern Academic Medical Center. *Bariatric Surgical Practice and Patient Care*. 2021;16(3):169-73.
9. Dizlek D, Çatal E. Morbid Obezitede Bariatrik Cerrahi Sonrası Hasta Sonuçları. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*. 2018;6(2):501-12.
10. Van Zyl N, Lusher J, Meyrick J. A Qualitative Exploration of Postoperative Bariatric Patients' Psychosocial Support for Long-Term Weight Loss and Psychological Wellbeing. *Behavioral Sciences*. 2024;14(2):122.
11. Derenzo N, Molena Fernandes CA, Ramos Costa MA, Borim Christinelli HC, Novakoski Spigolon D, Ferraz Teston E. Cuidados de enfermagem para personas sometidas a cirugía bariátrica: revisión integradora. *Enfermería Global*. 2023;22(71):620-75.
12. Doménech-Briz V, Gómez Romero R, de Miguel-Montoya I, Juárez-Vela R, Martínez-Riera JR, Mármol-López MI, et al. Results of nurse case management in primary health care: bibliographic review. *International journal of environmental research and public health*. 2020;17(24):9541.
13. Mendes C, Carvalho M, Oliveira L, Rodrigues LM, Gregório J. Nurse-led intervention for the management of bariatric surgery patients: A systematic review. *Obesity Reviews*. 2023;24(11):e13614.
14. Fruh S, Williams S, Hayes K, Hauff C, Hudson GM, Sittig S, et al. A practical approach to obesity prevention: Healthy home habits. *J Am Assoc Nurse Pract*. 2021;33(11):1055-65.
15. Alalwan AA, Friedman J, Park H, Segal R, Brumback BA, Hartzema AG. US national trends in bariatric surgery: A decade of study. *Surgery*. 2021;170(1):13-7.
16. Yuan K, Zhang X, Wu B, Zeng R, Hu R, Wang C. Research trends between diabetes mellitus and bariatric surgery researches: Bibliometric analysis and visualization from 1998 to 2023. *Obes Rev*. 2024;25(6):e13730.
17. Aderinto N, Olatunji G, Kokori E, Olaniyi P, Isarinade T, Yusuf IA. Recent advances in bariatric surgery: a narrative review of weight loss procedures. *Ann Med Surg (Lond)*. 2023;85(12):6091-104.
18. Angrisani L, Santonicola A, Iovino P, Palma R, Kow L, Prager G, et al. IFSO Worldwide Survey 2020–2021: Current Trends for Bariatric and Metabolic Procedures. *Obesity Surgery*. 2024;34(4):1075-85.
19. Liu Y, Bhoumik K, Ulqinaku A, Grazzini L. Social exclusion: a bibliometric analysis and future research directions in advertising. *Journal of Advertising*. 2023;52(5):756-73.

20. Dabi Y, Darrigues L, Katsahian S, Azoulay D, De Antonio M, Lazzati A. Publication trends in bariatric surgery: a bibliometric study. *Obesity surgery*. 2016;26:2691-9.
21. Ozsoy Z, Demir E. The evolution of bariatric surgery publications and global productivity: a bibliometric analysis. *Obesity surgery*. 2018;28:1117-29.
22. Seckin D, Cebeci F. Bariatric Surgery and Weight Gain: Bibliometric Analysis. *Obesity Surgery*. 2024;34(3):929-39.
23. Boutari C, Mantzoros CS. A 2022 update on the epidemiology of obesity and a call to action: as its twin COVID-19 pandemic appears to be receding, the obesity and dysmetabolism pandemic continues to rage on. *Metabolism*. 2022;133:155217.
24. Clapp B, Ponce J, DeMaria E, Ghanem O, Hutter M, Kothari S, et al. American Society for Metabolic and Bariatric Surgery 2020 estimate of metabolic and bariatric procedures performed in the United States. *Surgery for Obesity and Related Diseases*. 2022;18(9):1134-40.
25. Speroni KG, Hess R. Pandemic challenges: Keeping nursing research alive. *JONA: The Journal of Nursing Administration*. 2021;51(7/8):364-5.
26. Wang C, Hu Q. Knowledge sharing in supply chain networks: Effects of collaborative innovation activities and capability on innovation performance. *Technovation*. 2020;94:102010.
27. WHO. World Health Organization European Regional Obesity Report. 2022.
28. Widmer RJ, Widmer JM, Lerman A. International collaboration: promises and challenges. *Rambam Maimonides Medical Journal*. 2015;6(2).
29. SBB. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028). 2023.
30. Rix J. The Role of the Specialist Obesity Nurse Within the Bariatric Multidisciplinary Team. *Bariatric Surgery in Clinical Practice*: Springer; 2022. p. 143-4.
31. Musendeki D. The Role of the Nurse Post-Bariatric Surgery Within a Bariatric Centre. *Bariatric Surgery in Clinical Practice*: Springer; 2022. p. 153-8.
32. Donthu N, Kumar S, Mukherjee D, Pandey N, Lim WM. How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*. 2021;133:285-96.